

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 84 (3246) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

A bizerta-tuniszi hidfőnél várható az északafrikai hadjárat legnagyobb és legelkeseredettebb csatája

Rommel és Arnim egyesült hadereje védekezésre kiválóan alkalmas helyen várja az angol-szász támadást. — Japán hadihajók ellenőrzést gyakorolnak a délnyugati Csendes-tengeren

Berlin. (Bud. Tud.): Kairouan és Sousse kiürítése után Rommel, mint ismeretes, Észak-tunisz dombos vidékén egyesült Arnim seregével. Valószínű, hogy rövid idő alatt megtörténik a döntés abban, hogy ki veszi át az egyesült német haderő főparancsnokságát. Pillanatnyilag az a katonai helyzet, hogy két, aránylag erős német hadsereg viszonylag szűk, azonban védelemre igen alkalmas területen várja az egyesült angol-amerikai haderő támadását. Német katonai körök szerint ez a támadás nem következik be azonnal, mivel Montgomerynek időre van szüksége a pátlás odaszállítására. Addig Rommel kétségtelenül azon lesz, hogy még jobban kiépítse és megerősítse az Arnim tábornok által már létesített védelmi rendszert. A német főparancsnokság egyik képviselője kijelentette, hogy az amerikaiak nem tudták kihasználni a rendkívül kedvező alkalmat, amely akkor kínálkozott nekik, amikor Rommelnek ki kellett üríteni a Mareth-vonalat és a nagy Sós tavak közötti védelmi állásait. Ebben az időben ugyanis az amerikaiak oldalba, sőt úgyszólván háttámadták Rommelt, még sem sikerült nekik áttörniök kelet felé a német-olasz védelmet.

Zürichi jelentés szerint — mint a Pest írja. — a tuniszi harcok déli szakaszán Montgomery csapatainak támadásában szünet következett be. Ugy látszik, időre van szüksége, amíg derékhadai a nehéz hadianyaggal utólérlik azokat az éles csapatokat, amelyek az Enfidaville-takrounai vonalra érkeztek. Ez a harci szünet módot ad Rommel csapatainak, hogy berendezkedjenek arra az ostromszerű harcra, amely küszöbön áll a bizerta-tuniszi, nagy hidfő ellen és amely valószínűen az egész északafrikai hadjáratnak legnagyobb és legelkeseredettebb csatája lesz. Montgomery megkísérelte, hogy jobbszárnyával a tengerpart mentén az Enfidaville fölött húzó mocsaras vidéken Hammamet irányába törjön, de az ottani keskeny területen igen jól álcázott aknamezőbe ütközött, amely feltartóztatta. Az északnyugati szakaszon Anderson tábornok Medjez el Bab körül vonta össze főerejét. Még nem kezdte meg a támadást a Tuniszt védő dombláncolatra támaszkodó tengelyállások ellen.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: Szmolenszktől nyugatra eddig két nagy tömegsirt tártak fel. Az egyikben 4000, a másikban 5—6000 meggyilkolt, lengyel tiszt holtteste volt. Az újabb próbaásatások alapján megállapították, hogy még legalább két további tömegsír feltárásával kellene számolni. Az utóbbiakban levő holttes-

tek számát egyelőre hozzávetőlegesen sem lehet felbecsülni.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: A Deutsche Diplomatische Korrespondenz foglalkozik a bolsevista tömeggyilkosságokkal, melyeket 1939 őszén Lengyelország összeomlása után követtek el és amelyek során lengyel tisztek ezreit, mézárólták le. A lap felhívja a figyelmet arra, hogy a tisztek meggyilkolása idején a Szovjet nem viselt háborút. Churchill és Rooseveltt is-

Csalódással végződött a brit-indiai csapatok burmai akciója

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: Mint a brit híriroda közli Mac Arthur tábornok kedden kijelentette, hogy a japán hadihajók a délnyugati Csendes tengeren ellenőrzést gyakorolnak. Ausztrália hatályos védelmének végrehajtásához tökéletes légiuralomra volna szükség.

Genéből jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: A brit-indiai csapatok burmai akciója csalódással végződött — jelenti a Daily Telegraph calcuttai tudósítója. A japán állások sokkal erősebbeknek bizonyultak, mint angol részről feltételezték. A hadjárat tulajdonképpen célja Akyab elfoglalása volt, ehhez azonban nagyobb tengerészeti és légi haderejre lett volna szükség. A britek úgy találták, hogy nincsenek abban a helyzetben, hogy a szükséges tonnantartalmat az akcióhoz rendelkezésre boosásák, mert a brit flottát erősen igénybe veszi az északafrikai hadjárat és az utánpótlás.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) Li-

Arlotta, volt budapesti olasz követ lett a „Magyarország Barátainak Egyesülete“ új elnöke

Róma. (MTI.) Rómában nemrégiben hivatalos jelentésben közölték, hogy a „Magyarország Barátainak Egyesülete“ újjáalakult és az egyesület új elnöke Arlotta ny. nagykövet. Olaszország volt budapesti követe lett. Az újjászervezett egyesület legelső ténykedése az a vacsora volt, amelyet Arlotta elnök Kállay Miklós miniszterelnök tiszteletére adott a miniszterelnök legutóbbi olaszországi látogatása során. Az estebéden ott volt az olasz közelet és társaság igen sok előkelősége. Arlotta követ meglegező szavakkal köszöntötte fel Kállay miniszterelnököt, aki szíveshangon beszéd-

mételt kijelentései alapján Anglia és az Egyesült Államok az európai szárazföld fölötti uralmat a Szovjetnek akarják átengedni Németország és Olaszország tervezett lefegyverzése után. A lengyel tömegsirok most ismét bebizonyítják Európa és a világ népeinek, hogy a béke, melyet kilátásba helyeznek, csak síri béke lehet. Ennek alapján minden európai ember előtt nyilvánvaló a Führer és a Duce legutóbbi találkozásának jelentősége.

mából jelentik, hogy Wallace, az Egyesült Államok alelnöke fogadta az újságírókat. Egy újságíró azt kérdezte, mikor teremtik meg a második harcot? Wallace — Afrikára utalva — azt válaszolta, hogy már megvan. A sajtófogadás végén a zsidókérdésről azt mondta, hiszi, hogy a jövőben a szövetségesek megfelelő oltalmat bírnak juttatni a zsidóknak. Erre azt kérdezték, mennyiben van ennek az elvi állásfoglalásnak gyakorlati jelentősége, például van-e szó zsidó állam megalakításáról? Wallace azt válaszolta, hogy ezideig még nem találták meg az e kérdés megoldására vezető utat.

INONU TÖRÖK ÁLLAMPÓ ISZTANBULBAN TANÁCSKOZIK A MINISZTERELNÖKKEL

Istanbulból jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: Inonu köztársasági elnök sztanbulba érkezett és néhány napig ott marad. Szaradzoglu miniszterelnök szintén Isztambulban tartózkodik és megbeszélést folytat az államfővel.

ben válaszolt. A miniszterelnök kijelentései közül különösen mély hatást gyakorolt a jelenlévőkre az a megállapítás, amely szerint jelképet lát abban, hogy Magyarország olasz barátai éppen a nemesség társaságában látják vendégül. Az az érzése ugyanis, hogy az érzelmek nemessége és a lovagiaság az a két közös vonás, amely leginkább jellemzi az olasz és a magyar nemzetet egyaránt. A nemes, felekölt érzelmekre, szerinte, ma annál inkább szükség van, mert csakis ilyenekkel lehet majd felépíteni a háború utáni Európát.

Szmolenszki tömegsirok

(P. I.) A Német Távirati Iroda szmolenszki jelentése szerint az ottani német katonai hatóságok megállapítása szerint 1940 februárjában és márciusában a Szmolenszk és Vitebsz közötti ut mentén Szmolenszktől 12 km-re fekvő Grasnybor helység közelében a GPU üdülőhelyén agyonlőttek 10.000 lengyel tisztet, azaz minden valószínűség szerint minden tagját annak a lengyel tisztikarnak, amely Lengyelország összeomlása után szovjet területen maradt. A német katonai hatóságok a lakosság köréből kapott tájékoztatás alapján a GPU ottani üdülőhelyének erdejében ez év április elején ásatásokat végeztek. Már néhány nap múlva sikerült feltárni egy 28 m széles és 16 m. hosszú tömegsirt. Ebben a tömegsírban 12 sorban egymás fölött 3000 lengyel tiszt holtteste feküdt. Valamennyi egyenruhában, hátal felfelé. Többnek kezét hátán összekötötték és arcát fűrészpörrel tömték be. Valamennyit úgy ölték meg, hogy tarkónlőtték őket. Bár a holttestek már oszlásnak indultak, személyazonosságuk megállapítása könnyen lehetségesé vált. További ásatások során kiderült, hogy a kétéves fennyökkel beültetett többi terület alatt is nagyszámu holttest fekszik. Az ásatások eddigi eredményei alapján a német katonai hatóságok szerint ezen a helyen legalább 10.000 lengyel tisztet lőttek agyon.

Megoldódott tehát egyik része annak a rejtélynek, amely állandóan foglalkoztatta az emigráns londoni lengyel kormányt, amelynek kiderítésére Sikorszky tábornok beutazta a Szovjetunió különböző részeit. A milíós hadsereg, a legértékesebb lengyel férfinemzedék vezetőrétege, a tisztikar már megvan. Megtalálták őket a Szmolenszk melletti tömegsirokban. A legénység is megkerül majd egyszer. Szibériai bányákban, munkatáborokban és jeltelen, nyomtalanul megbuvó tömegsirokban megtalálják egyszer a lengyel rövidlítás sok százezer áldozatát.

A német megszállás alatt álló Lengyelország dolgait sokkal jobban ismerheti a lengyel árnyékkormány. Rémhíreket innen is terjesztettek már éppen elegendő. De ezek a rémhírek is inkább a zsidókra vonatkoztak. Lengyel tömegsirokról, tizezrével legyilkolt tisztekről, százezrével kényszermunkára hurcolt katonákról, foglyokról még a legnekivadultabb moszkvai és londoni propaganda sem mert beszélni sohasem. Ellenben azt mindenki tudja, hogy több százezer lengyel munkás, volt hadifogoly dolgozik Németországban és a német munkásokkal teljesen azonos bánásmódot élvez. Szintén Németországban dolgozó magyar munkások — közöttük sok nagyváradi is — tanuja ennek ma is. Volt alkalmunk több ilyen tanuval beszélni. Ezek elmondották, hogy a lengyel munkások becsületesen dolgoznak és

ma már egészen más véleménnyel vannak a történelekről.

A nemzetek közötti viszonyban lassan alakulnak ki a lényeges változások. Lengyelország tragédiája sokkal nagyobb volt, semhogy néhány év alatt feledni tudná a történeket. A tények azonban elvitathatatlanok. A szmolenszki tömegsírok fölött nem lehet egyszerűen napirendre térni. A londoni lengyel árnyékkormány sem teheti ezt meg. A német katonai hatóságok bizonyára előzékenyen segítségére lesznek még ennek az árnyékkormánynak is, hogy a hír valódiságáról meggyőződhesse — a lengyelkolt tisztek személyazonosságának megállapítását ellenőrizhesse.

Nem is olyan régen a lengyel árnyékkormány már tapasztalnia kellett, hogy egykori nagy szövetségeseit mennyire csak a saját érdekeik vezetik. Ennek a gyászos árnyékkormány teljes takarodót kellett fujnia a szovjet imperialista követelésekkel szemben. Lesz-e vajjon most annyi bátorsága, hogy kérdést intézzen Moszkvához legyilkolt tisztjel ügyében? Lesz-e annyi bátorsága, hogy tovább kutassa sokszázszernyi elhurcolt katonájának sorsát?

Nagy kérdések ezek és a közben felmerült tények, a feleletek, vagy azok elmaradása nagy tanulságokat rejtenek magukban. Olyan tanulságokat, amelyekből könnyű lenne levonni a végső következtetéseket, ha ugyan már nem késő.

Ingyenes talajvizsgálat

Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy a hadbavonult, hadirokkant, hadiárva, vagy hadiözvegy birtokosok részére, akiknek birtoka 100 holdnál kisebb szántóból, vagy 10 holdnál kisebb szőlőből áll, az állami kísérletügyi intézmények ingyenesen végezzék el a talajvizsgálatokat. E kedvezményre az igényjogosultságot az illetékes polgármester vagy községi elöljáróság igazolja.

A Kereskedelmi és iparkamarák miniszteri biztosai az új kereskedelmi miniszter rendelkezésére bocsátották állásukat.

A Magyar Tudósító jelenti: Az ország kereskedelmi és iparkamaráinak miniszteri biztosai vitéz Gyulay Tibor felsőházi tag, a budapesti kamara miniszteri biztosának vezetésével tisztelő látogatáson jelentek meg Zsindely Ferenc kereskedelmi miniszternél és állásukat a miniszter rendelkezésére bocsátották. A küldöttség megjelent Bornemisza Géza iparügyi miniszternél is.

Sebesült katonák számára téli tanfolyamot rendeznek májusban Miskolcon.

A Magyar Tudósító jelenti: Érdekes kezdeményezés indul el legközelebb Miskolcra. Téli gazdasági tanfolyamot rendeznek a sebesült katonák részére. A tanfolyam májusban megkezdődik. Ha a gyakorlatban beváltak a tanfolyam akkor az ország más részein is megrendezik.

Tervezett-e tolvajszövetkezést Kis-Géczi Mihály?

Nagyvárad, ápr. 14. Kis-Géczi Mihály révi lakost azzal vádolja a kir. ügyészség, hogy Dumiter Gáborral együtt tolvajbandát szervezett és a múlt év szeptemberében a októberében végigfosztogatták Köröspont és Csarnóháza községeket. Ugyanebben az ügyben Waldner Salamon, Vidor Adolf, Pokol Károly és Davidovics Herman mint orgadók kerültek a vádlottak padjára, mert a „tolvajszövetkezet” tagjaitól a lopott holmi egyrészt megvásárolták, még pedig — a vádirat szerint — tudva azt, hogy lopott holmiktól van szó.

Valamennyi vádlott tagad. Géczi Mihály tagadja, hogy hármait is lopott volna azon az egy pokrócon ki-

vül, amelyért már jogerősen 15 napi fogházra volt ítélve a azt ki is töltötte. Az orgadással vádoltak pedig tagadják, hogy tudtak volna a megvásárolt holmik gyanus eredetéről. A sértettek is csak annyit tudnak teljes bizonyossággal állítani, hogy kinek egy pár boxosizmája, két inge, meg gyapjú nadrágja, kinek egy pár bakancsa, kenderfonala a nagyobb mennyiségű hahkészlente tűnt el, azt azonban egyikük sem tudja, hogy ki volt a tettes.

A kir. ügyészség indítványára a bíróság a tárgyalást elnapolta és elrendelte a nyomozást végső esendőrök kihallgatását, valamint a most meg nem jelent vádlottak elővezetését.

Megszüntették az eljárást a román bíróság által távollétükben 5 évre ítélt két nagyváradai pincér ellen

Nagyvárad, ápr. 14. Még 1939-ben történt, hogy Nagy Imre és Máthé Jenő pincérek egy vendéglőben, mulatás közben leittatták Mucz Demetert és amikor az már beszámíthatatlan állapotban volt, elvették a pénzét, 3200 leit és odóbbálltak.

Mucz feljelentése alapján eljárás indult a két pincér ellen a román bíróság a szökésben levő Nagy Imrét és Máthé Jenőt in contumaciam 5-5 évi szabadságvesztésre ítélte.

A magyar bíróság előtt szintén újra megindult az eljárás az ügyben, a miután a két pincér ezuttal sem jelent meg a tárgyaláson. Körözést rendeltek el Nagy Imre és Máthé Jenő ellen, akiket mintegy három héttel ezelőtt sikerült is elfogni.

Tegnap tárgyalta az ügyet dr. Geleta László, mint büntető egyezbíróság a ennek során dr. Turnovszky Sándor védő kérte az eljárás megismétlését, egyrészt mert a sértett, aki Romániában él, nem jelent meg a tárgyaláson, másrészt pedig tekintettel arra, hogy a 3200 lei 200 pengőn aluli érték, tehát a cselekmény nem büntető, hanem csak vétség, végül pedig, mert a cselekmény elkövetése óta több mint három év telt el, tehát az akkori eljárás már elévült.

Miután a bíróság megállapította, hogy a sértett Romániában él a előállítani nem lehet, a kir. ügyész elejtette a vádat a a bíróság megszüntette az eljárást Nagy Imre és Máthé Jenő ellen. Mindkét vádlottat azonnal szabadlábra helyezték.

Állandóan melegebbé válik a föld éghajlata

Erdekes változásokat figyelnek meg a természet szénsavházában

(MN) A szénsav egyike a természet azon „életelixirjeinek” melyek nélkül földünk üres, élettelen sivatag volna. A föld zöld növényeinek a levegő, a vízinövényeknek a víz elnyelt szénsavtartalmára van szükségük ahhoz hogy a felvett tápanyagokat szerves építőanyagokká változtathassák. Az állatok a felvett szénsavat a lélegzőkor ismét kiválaszt-

ják. A vérben felgyülemlt szénsav a lélegzési idegközpontokat kémiai uton ingerli a fölösleg eltávolítására szolgáló kilélegzésre. A vérnek szénsavval való túltelítettsége lélegzési zavarokhoz vezet, melyek a levegőnek 20-30 százalékos szénsavtartalmu esetén már halálos kimenetellel járnak.

Egy évszázad alatt tíz százalékkal emelkedett a levegő szénsavtartalma

Dr. Buch abói egyetemi tanár most érdekes tanulmányban vette a természet szénsavtartalmát vizsgálat alá. Kiindulását G. S. Callendar professzor számításai szolgáltatták, melyek szerint a levegő szénsavtartalma a század kezdete óta állítólag a gyárakban elégett óriási szénmennyiségek következtében nem kevesebb, mint 10 százalékkal emelkedett. Ennek a gyarapodásnak mintegy ötha-

totát a tengervíznek tulajdonképpen el kellett volna nyelnie, ez azonban a jelek szerint nem történt meg, és pedig azért, mivel a tengerek vízmennyiségének csak 1.3 százaléka jut valamilyen formában a levegővel érintkezésbe.

A levegő szénsavtartalmának elhelyezésére eszerint több ezer évre lenne szükség, erre azonban, amíg a szénelégetés a mostanihoz hasonló

Mozik műsora:

APOLLÓ: Anna-Mária.
BELVÁROSI: Régi nyár.
KORONA: Muzsikussal lelkem.
CASINO: Dankó Pista.

ütemben folyik, természetesen nincs kilátás, hanem éppen ellenkezőleg, a levegő szénsavtartalma tovább fog emelkedni, amivel a légkör átlagos évi hőmérsékletének emelkedésében is kifejezésre kell jutnia.

65 éves a világ első újságkivágásgyűjtő irodája

14 éves gróf alapította a jól jövedelmező vállalkozást

(MN) Az idén ünnepli az „Argus de la Presse” újságkivágásgyűjtő iroda fennállásának 65 éves évfordulóját. A vállalat alapítója és hosszú évtizedeken át tulajdonosa Chambure gróf volt, akiben pontosan 14 éves és 17 napos korában született meg a zseniális ötlet.

Az újszerű ötlet ösztönözöje a fiatal gróf csekély zsebpénze volt. A gimnazista gróf élénk érdeklődést mutatott a festészet iránt és egy párizsi képművelés megnyitása alkalmával felöltött benne a gondolat, hogy a kiállító festőket bizonyára érdekelné, hogy a különböző újságok hogyan nyilatkoznak műveikről. Chambure gróf nyomban ki is próbálta ötletének helyességét: az összes kezűgyébe eső újságokból kivágta a képművelés kritikákat és a költségeket feltüntető számla kíséretében elküldte ezeket az illető festőknek. Csak néhány napig tartott és nemcsak a pénztátalások érkeztek meg teljes számban, hanem több levél is, melyben a festők kérték a fiatal gróftól, hogy működését tovább folytassa.

Miután az ügyes gimnazista biztos volt a dolgában tőke után nézett és egyik ismerősét sikerült is megnyernie a tervnek. Mecénása, Alfréd Chérié nyomban megértette a terv nagyszerűségét:

Fényes eszme, mely mindig gyümölcsöző lesz, mert az emberi hiúságra van alapítva. Ezen az alapon nyugodtan lehet üzletet alapítani.

Chérié 20.000 frankot bocsátott a 14 éves fiú rendelkezésére, aki nyomban személyzetet szerződtetett és felajánlotta szolgálatait ismer személyiségének. Ezek közé tartozott Eiffel is, aki az Eiffel-torony felépítése után természetesen óriási mennyiségű újságkivágást kapott az „Argus de la Presse” irodától.

A vállalat másik érdekes „fejőstehene” Boulanger tábornok volt, aki diktaturakíséretének bukása után is hosszú ideig foglalkoztatta a nyilvánosságot. Az állandó előfizetők sorában a gróf egyik legjobb üzletfele Roland Bonaparte herceg volt. Ez 42 éven keresztül gyűjtötte a Bonaparte családra vonatkozó közleményeket, melyek nem kevesebb, mint 1200 kötetet tettek ki.

FERENC JÓZSEF
KESERUVIZ

**Virginio Gayda cikke
Hitler és Mussolini
találkozásáról**

Róma. (MTI.) Virginio Gayda a *Giornale d'Italia* mai vezércikkében kifejti annak az új rendnek alapelveit, amelyről a Führer és a Duce megbeszéléseiről kiadott hivatalos jelentésben van szó. Az új rend lényege a következőkben foglalható össze: 1. Minden nemzeti állam, nagy vagy kicsiny szabadságra és függetlenségre, valamint teljes szuverenitásra vonatkozó jogait elismerik. 2. A javak és nyersanyagok méltányos elosztása a világ népei között tényleges szükségletük arányában. 3. A tengerek szabadsága, minden nemzet teljes mozgási szabadsága az egymással való érintkezésben és kereskedelemben. 4. Szociális igazság és béke minden államon belül. Hangoztatja Gayda hogy a tengelyhatalmak tényleg megbékélt Európát akarnak teremteni.

Róma. (MTI.) Az olasz lapok vezető helyen foglalkoznak a Duce és a Führer találkozájának visszhangjával. A lapok kiemelik, hogy a német és a szövetséges sajtó milyen nagy jelentőséget tulajdonít a találkozásnak. Közlük a lapok azt a félhivatalos jelentést, amely kiemeli a tengelyhatalmak elszánt győzelmi akaratát és azt, hogy a Duce és a Führer által tervezett új rendben valamennyi nemzet részt vesz az építő együttműködésben.

**Kieleződött a harc
Nahas pasa és az ellenzék
között**

Tunusz. (MTI.) Az Interinf jelenti: Makran Ebeid pasa a Wafd párt volt főtitkára, volt pénzügyminiszter március 29-én Faruk királyhoz intézett kérvényében bírálja a mostani bel- és külpolitikát. Az udvar a kormányhoz juttatta a felterjesztést, amelyre Nahase pasa rádióon keresztül válaszolt. Igen erőlyesen bírálta a felterjesztés szerzőjét. Tájékozott egyiptomi körök ezzel megindultnak tekintik a harcot Nahas pasa és az ellenzék között.

**BONYODALMAK A JAPÁN—
OROSZ SEMLEGESSÉG MIATT**

Lisszabon. (MTI.) A Stefani jelenti: Ismeretes Londonnak az az igyekezete, hogy szövetséges haditanácsot hozzon létre. Ez nehézségekbe ütközik amiatt, hogy Szovjetország nem áll háboruban Japánnal, márcsért a szövetségesek nem akarják elismerni Kína jogait ahhoz, hogy európai és afrikai kérdésekbe beleszóljon. Ekként a két angolszász hatalom magáramaradt a haditanácsban. Most formulát keresnek, hogy mégis fenntartható az egyesült nemzetek haditanácsának látszatát.

**Bulgária nyugodtan
várja az elkövetkező
eseményeket**

Szofia. (MTI.) A Slovo vezércikkében foglalkozik Bulgária állásfoglalásával a jelenlegi háborúban. A bolgár nép teljes bizalommal tekint a jövő elé. Bulgária jól ismeri a Balkánon reá háruló szerepet és arra minden tekintetben felkészült. Bulgária nyugodtan várja az elkövetkező eseményeket.

**Meghalt P. Napholcz Pál
S. J., a jezsuita rend
magyarországi tartomá-
nyának főnöke**

**Kassán érte utól váratlanul a halál a kiváló egyházi férfit,
akit a Szentzék közvellenül a fejszabados előtt szatmár-
nagyvárad püspökké nevezett ki**

Rövid távirati jelentés arról számolt be, hogy Napholcz Pál jezsuitársági áldozópap, a magyarországi tartomány főnöke kedden délután Kassán 42 éves korában váratlanul elhunyt. Napholcz Pál látogatóban volt Kassán. Itt hirtelen megbetegedett, beszállították a városi kórházba, ahol a betegek szentsegeivel megerősítve kedden délután visszaadta lelkét Teremtőjének.

Napholcz Pál jezsuitársági atya hirtelen halála a legszíntébb résztvetet váltotta ki az egész magyar katolikuság, különösen pedig a visszacsatolt erdélyi és keleti részek magyarságának körében. Itt fejtette ki munkásságának javarészt s 1940 júliusában az Apostoli Szentzék őt választotta ki a csonka szatmári és nagyvárad egyházmegyék közös főpásztorának. Ez a kinevezés, amely röviddel a bécsi döntés előtt történt, általános örömet és meglepedést váltott ki nemcsak az érdekelt egyházmegyékben, hanem az egész erdélyi magyarságnál is. Püspöki kinevezésekor a kolozsvári jezsuita plébánia vezetője volt. Kinevezésekor már csalhatatlan jelek mutatták, hogy a politikai helyzet Magyarország és Románia között válság és döntés felé közeledik. Ezért halasztotta szentelését és székfoglalását. Amikor pedig a bécsi döntéssel az egész szatmári egyházmegye és a nagyvárad

egyházmegye legnagyobb része hazatért és újra egyesülhetett az elszakított részekkel. Napholcz Pál a Szentzék rendelkezésére bocsátotta kinevezését, hogy az a lényegesen megváltozott helyzetben teljesen szabadon tehesse meg a szükséges intézkedéseket.

Napholcz Pál a szatmármegyei Szakaszkisközéghelyen született egyszerű, népes földművelő család gyermekeként. Középiskolai tanulmányait a szatmárnémeti királyi katolikus főgimnáziumban végezte, majd innen a jezsuita rendbe kéri felvételét. Rendi előjárói tanulmányainak végzésére előbb Lengyelországba, a krakkói főiskolára küldték. Krakkó után a belgiumi Löwen tanulmányainak újabb színhelye, majd újra Lengyelországba kerül. Itt marad egészen 1933-ig, amikor Romániába tér vissza a szatmárnémeti rendházba. Itt marad 1935-ig. 1935-ben előjárói Kolozsvárra helyezik és reábizák az ujonnan létesített kolozsvári rendház és rendi plébánia vezetését. Kolozsvári működési tere a lelkipásztorokodás, a társadalmi munka és a hitbuzgalmi sajtó volt. Mint az *Apostol* című hitbuzgalmi hetilap szerkesztőbizottságának elnöke és a lap szerkesztőbizottságának elnöke és a nehéz körülmények dacára is nagy lépésekkel vitte előre az erdélyi katolikus sajtó ügyét.

Püspöki kinevezése mindenütt a legkedvezőbb fogadtatásra talált. Lemondása után tovább vezette a monostori plébániát és tovább folytatta lelkipásztori és társadalmi munkáját. Innen került Budapestre a jezsuita lelkigyakorlatos ház élére, majd az elmúlt év nyarán Ledochowszky, azóta elhunyt jezsuita általános főnök, a magyarországi tartomány élére állította. Itt fejtett ki azóta is áldásos működését. Mindenki ezertte, mindenki tisztelte. Nemrég aról érkeztek hírek, hogy betegeskedik. Betegsége azonban nem volt olyan komoly, hogy aggodalomra adott volna okot. Mégis tragikus hirtelenséggel következett be halála. Kassán volt látogatóban. Itt váratlanul rosszullett s a kassai kórházban kedden délután meghalt. Halálát osztatlan részvét fogadta. Temetéséről még nem történt intézkedés.

**Visszatérnek Német-
országba a Bulgáriában
lakó németek**

Szofia. (MTI.) Az 1939 óta tartó általános német hazaköltöztetési akció keretein belül fokozatosan hazatérnek a birodalomba a Bulgáriában élő kisebb német népcsoportok is. 1942-ben mintegy 500 német hagyta el Bulgáriát. Az 1943 január 18-iki kormányrendelet értelmében most újabb 800—1000 németnek teszük lehetővé hazatelepülését. Az újabb csoport legnagyobb része már utban is van Németország felé, úgyhogy a visszaköltöztetési akció legközelebb le fog zárulni.

**Sebesült honvédeknek
és szegényeknek ajánlották
fel hus- és zsirjegyüket a
kolozsvári vegetáriánusok**

A Magyar Tudósító jelenti: Kolozsvárott mintegy 500 vegetáriánus háztartás van. A város most lépteti életbe a husrendszert és ezzel kapcsolatban az erdélyi vegetáriánusok kolozsvári csoportja elhatározta, hogy a nekik járó hus- és zsirjegyeket részben a sebesült honvédeknek, részben a város szegényeinek ajánlják fel.

**Cserkészek gyűjtik a használt
gyógyszereket üvegeket.**

A gyógyszeres üvegekben és tégelyekben erősen érezhető a hiány. Egyes biztosító intézmények már felhívták tagjaikat, hogy kenőcsök vagy folyékony gyógyszerek igénylése esetén üres üveget vigyenek a patikába. Most a Budapesti Gyógyszerész Testület indított akciót használt üvegek és tégelyek összegyűjtése iránt. Az akcióba bekapcsolják a cserkészeket, akik az egész ország területén gyűjteni fogják a használt gyógyszeres üvegeket. A gyógyszereszek közöttük a cserkészmozgalom vezetőségével a használt edények átvételi árát. Így a zöldüvegekért azok nagysága szerint 4—28 fillért, a fehér és barna üvegekért 6—24 fillért, a szögletes üvegekért 8—30 fillért fizetnek. Tégelyekért ugyancsak nagyság szerint 12—32 fillért, csepegtető üvegekért pedig 25—34 fillért fizetnek a patikusok. (Magy. Tud.)

Hősök a belső fronton

— Akikről kevesen tudnak és keveset beszélnek —

Nagyvárad, április hó.

A világnézetek lélektanában már jó néhány éve megállapított jelenség, hogy a mindössze pár szóba belepré-selt, de éppen emiatt nagy hatóerejű jelszavak hivat vernek olyan emberi közületek között is, amelyek különben az egymást építő kölcsönös hatás varázskörébe sohasem kerültek volna, ilyen hídverő a „belső front” jelszava. Csodálatos elővel hat rajta keresztül az igazi, külső front minden hősiessége. Ennek a hatásnak csúcsteljesítménye a belső front éltető elemének azaz hőseinek szaporodása. A belső front szilárdsága, teherbíró képessége viszont fokozott erőt önt a külső front hősi katonáiba, hogy ők továbbra is a magyarság nagy katonai multijához méltóan harcoljanak.

A lélekűvár mindig mindenre figyelő szemével vizsgáljuk a különböző hivatásrendeket. Örömmel tapasztaltuk, hogy mindenik hivatásrend mind nagyobb és nagyobb számban termeli ki magából a belső front hőseit. Folyton gyarapodó gyűjtemény-anyagunkból ime egynéhány mutatóba!

ORVOS

Fővárosi kórház osztályfőorvosa. Alig egy éve elvesztette páratlanul jó élettársát. Egyedül maradt 17 éves diáktáival. A fiu már ismételtén viszatért szívba a nyáron harmadszorra halálos veszélyt jelentő formában jelentkezett. Az orvosapa minden lehetőt megtett. Összel mégis újra fölnyitották a család sírhelyét és anyja mellé temették az egyetlen fiút. És jött a tél. A közel ötvenéves férfi az elsőnél is jobb élettársat vélt feltezeni egy minden női erényben tündöklő vöröskeresztes ápolónőben. Nagyon megértették egymást, azonban a nagy korkülönbség (22 év!) arra készítette a főorvost, hogy határozottan megkérdezze a feleségjelöltet: vajjon nem aggasztja-e a korkülönbség? Az ápolónő őszinte igennel válaszolt, de egyben kijelentette, hogy ő, ha a sokat szenvedett főorvos számára „pótolhatatlan”, kész hozzámenni. A főorvos már-már elfogadta ezt az áldozatot, amikor az egyik fővárosi napilapban szines haditudósítást olvasott a külső front hősi magatartásáról. Ahogy végigolvasta, magához vándorolt az ápolónőt és ezeket mondotta neki:

„Most, amikor a külső fronton anynyi áldozatot hoznak, nem lehetek én sem olyan teledlillenül gyáva, hogy az Ön áldozatát elfogadjam!”

De ez még nem elég. A főorvos olyan fiatal orvos kollégájával hozta össze az ápolónőt, aki éppen ilyen teremtést keresett élettársul. Már meg is volt az eljegyzés. Hűsvétra meglesz az esküvő és az első tanu ki lenne más, mint a főorvos úr, a belső front egyik névtelen hőse.

TANITÓNŐ

Erdélyi leány. Szülővárosától közel 15 kilométer távolságra, kis faluban tanít. Eleven teremtés és éppen ezért a tanítás után hollíradtan vonulna vissza szerény falusi szobáskájába. Azonban előbb még meg kell főznie

az ebédjét. Alighogy lepihen egy kicsit, már is újabb munkára hajtja a magyar fajszeretet. Sorra fölkeresi a vidék szóránymagyarjait, magáévá teszi minden ügyüket. Arra is kell időt szakítani, hogy kenyeret dagaszson és kenyeret süssön. Emellett óratervezés, dolgozatjavítás. Jelenleg két kollégája helyett is. Az egyik katoná, a másik a városi kórházban fekszik. Végre elérkezik az este. A petróleumlámpa mellett készülnek a különféle kimutatások. Az álom végére leragasztja a szeméit. A hű szobátársak azonban ismételtén felriasztják. Mert a „szobátársak” nem mások, mint egerek, és pedig a javából! Bár tanítónőnk hátor teremtés, azonban mégis csak nő. A nők pedig még a kimúlt egerektől is heves szívdobogást kapnak. Szombaton mások már pihennek, mikor az uttalan utakon, fülküszakadtól terhelt szatyoroktól egyensúlyi zavarral küzdő kerékpáron, hol dideregve, hol csuromvizésre izzadva hazakerül. Édesanyja végigcsókolja a kezén a háztartási munka közben esett friss sebhegeket. — Barátnői ámulva kérdezik, hogyan bírja ezt ki, hogyan tud héttől kora reggel, a kakasszavas-indulóra ismét olyan frissen és jókedvvel a bicikli-nyeregbe pattanni és menni, menni vissza. Isten háta mög? És a tanítónő, aki a város legkörülrájongottabb leányai közé tartozott még az elmúlt s még otthon töltött évben, csodálkozik a csodálkozókon és minden kérdéző tarizelmus nélkül, a nála megszokott őszinteséggel ezt feleli:

„Nagyon, de nagyon örvendek, hogy most, mikor katonatestvéreink oly nélkülözéseket viselnek el hősiessé, én is a belső fronton meghozhatom az én szerényebb áldozatomat!”

TANÁR

Nem is olyan régen, amikor még bizonyos érdekelt körök (a tőke lelketlen képviselői) azt hitték, hogy útját lehet állni a római pápától folyton sürgetett egészséges szociális reformoknak, tanárunkal a legsötétebb reakció ma már lehetetlenné vált módszerével igyekeztek elhallgattatni. Hazug és félrevezető információk révén olyan elmeorvosai bizonyítványt állítottak ki róla, mely szerint a cikkei és az előadásai parancszerű elmezavar következményei. És mikor a mi tanárunk már az egyik elmeorvoshoz foglya volt, azok, akik oda juttatták, meglehetősen dörzsölték a kezüket, sőt azt híresztelték, hogy a szociális reformok „léveszméinek” terjesztője aligha kerül ki többé a normális emberek társaságába. Az idő kereke azonban gyorsan forgott és megtépázott minden elgondolást, mely a lelketlen kapitalizmus uralmát igyekezett fenntartani. Tanárunkat maguk az elmeorvosok bocsátották el, mint egészségeset és pedig hamarosan, ismét visszakerült a katedrára. Tökéletesen rehabilitálták. Sőt az egyik társadalmi közület két hónappal ezelőtt felszólította, hogy közölje a szociális eszmékért vívott harcának részleteit, írja le üldöztetésének pontos történetét, nevezze meg azokat, akik ezért felelősségre vonhatók — és majd a

kérdéssé társadalmi közület gondoskodni fog azok bűnhődéséről, akik ilyen felháborító módon igyekeztek ellenállani a legegészségesebb és Krisztus földi helytartójától is sürgetett társadalmi reformoknak. Tanárunk azonban nem teljesítette a tekintélyes közület kérését és pedig a következő indokolással:

„Egyáltalában nem tartom ildomosnak hogy most mikor a magyar katoná élet-halál harcát vívja egy szebb jövőért, mi itt a belső fronton személyes bosszúállások játéklabdáivá alacsonyodjunk!”

Tanárunk is hős a maga nemében A belső front csodálni való hőse.

LELKÉSZ

A Dunántúl egyik egyházmegyéjéből. Az első világháború lelkes tábori lelkésze. Számos hadi kitüntetés tulajdonosa. Az első közt avatták vitézzé. Ezután előbb mint káplán, majd mint plébános lelkészkedik. Jelenleg szerény papi nyugdíjából éldegél. Volt ugyan húsz hold földje. Ennek haszonélvezetével emelhetne volna szűkös életszínvonalát, ő azonban mostanában elajándékozta ezt a földet olyan vitézi várományosnak, akinek családjáról valahogy megtelekedtek a vitézi telkek és házak adományozása alkalmával. Pedig a nagy emberismerettel rendelkező lelkészünk szerint a család, különösképpen pedig a várományos ilyesmit igazán megérdemelt volna. Mindenki helyeselte a lelkész nemes gesztusát, de csak kevesen tudnak arról, hogy e gesztusban hősiesség

210 ezer cigány él Magyarországon

A népszámlálások nem szerepelnek a kimutatásban

A belügyminisztérium hivatalos kiadásában megjelenő Népegészségügy című folyóirat legújabb száma közli Petrilla Aladár dr-nak, az Országos Közegészségügyi Intézet főfelügyelőjének érdekes tanulmányát a magyarországi cigány-viszonyokról. A múlt évben a hatósági orvosok útján igyekeztek megállapítani a Magyarországon élő cigányok számát. A beérkezett, részben becsülésen alakuló számadatok szerint, jelenleg Magyarországon 208.240 cigány él, de minden valószínűség szerint számuk ennél valamivel több. A pontos számot azért nem tudták megállapítani, mert a „cigány” fogalma még mindig nem nyert tisztázást. A rendes, polgári foglalkozást folytató és polgári körülmények között lakó cigányok, többek között a városban élő zenészek bizonyára nem szerepelnek ebben a kimutatásban. Ezek szerint a belügyminisztérium ezt a 208.240 főnyi létszámot minimumnak tekintti. A beérkezett jelentésekből kiderül, hogy a legtöbb cigány, szám szerint 11.563 Marostorda vármegyében él. Alig kevesebb a számú Szatmármegyében, ahol 11.705 cigány jelentettek be a hatóságok. Szabolcsmegyében 10.483, Pestmegyében 10.880, Biharban 9309, Borsodban 8375, Nógrádvármegyében 8162 cigány él. Legkevesebb cigány van Győr, Moson, Pozsony vármegyében, ahol csak 1942-t találtak. Százalék szerint a legmagasabb a cigányok aránya Gömör és Kishontvármegyében, ahol az összlakosság hét százalékát teszi ki. Országos viszonylatban a Magyarországon élő cigányok száma az összlakosság 1.41

APOLLO Filmszínházban
Pénteken indul
Az olasz filmgyártás egyik leg szebb, legdrámaibb, legművésziabb alkotása

Anéma tanu

Remek színészek! Művészi rendezés! Izgalmas, romantikus történet!

Csütörtökön utoljára:
Anna-Mária

magatartás is rejlik! Lelkésznünk éppen betegeskedése miatt ment korán nyugdíjba. Ez a nyugdíj pedig betegeskedő embernek kockázatosan kevéssé. De a lelkész hősiessé váltatta ezt a kockázatot és szűk baráti körben bevallotta, hogy őt erre a hősi cselekedetre a külső frontnak minden kockázatot vállaló hősiessége ihlette.

Szemléket alkalomadtán folytatjuk és legközelebb fénycsóvát olyan hősekre irányítjuk, akik a kereskedelmi és az ipari belső fronton élt életük hősiességével igazolják, hogy a nagy világégésben idehaza ma is talpon a magyar!

Vekerdi OLASZ PÉTER dr.

MAGYAR HŐSÖK

A fardhatatlan küzdőkészség szép példáját adta a bolsevisták ellen vívott hadjárat során Makkai József ővezető. 1942 december 13-án rajparancsnokként vett részt abban a vállalkozásban, amelyet egy önként jelentkezőkből összeállított honvédkötelék hajtott végre Kolybelka mellett. A vállalkozásban példás bátorsággal vezette rajját, több kiserődöt foglalt el, lendületes kézi gránát és szuronytámadással. Az egyik kiserőd ellen végrehajtott rohamban egy robbanó golyó szilánkjai több helyen megsebesítették, de Makkai halálmegevető bátorsággal vezette tovább a támadást. Utóbb a vérvesszeség miatt hátra kellett őt szállítani, sebeinek bekötözése végett. Bár az orvos szigorúan eltiltotta a harcban való további részvételtől, Makkai József hallván, hogy a vállalkozó csoport súlyos harcokat vív a tilalom ellenére is önként visszatért csoportjához és tovább harcolt egészen a vállalkozás teljes befejezéséig.

Súlyos vereséget szenvedett a 8-ik brit hadsereg a tengely váratlan ellentámadása következtében

Közép- és Észak-tunisz délnyugati és nyugati szakaszain korlátozták az angolszászok harcitevékenységüket

16.379 ellenséges repülőgépet semmisített meg a német haderő három és fél év alatt

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A londoni sajtó közli azokat a veszteségeket, amelyeket a brit légierő a háború eddigi három és fél éve alatt szenvedett el Európában és közeljében. Eszerint 7.476 angol gép veszett el. Mint a Német Távirati Iroda értesül ezeken a harcukon az említett idő alatt csak a német haderő 16.379 ellenséges gépet semmisített meg.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Hivatalos közlés szerint 1943 április 1 és 12 között 158 angol-amerikai repülőgépet lőttek le a földközi-tengeri övezetben.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Az elmúlt napokban egyik éjjel egy német tengeralattjáró falka napokon át tartó üldözés után megtámadott egy ellenséges hajókisérőet, amely Angliába tartott és amelyet rombolók és repülőgépek erősen biztosítottak. A kifejlesztett harcban az egyik kisérő romboló megakart semmisíteni az egyik tengeralattjárót. A német tengeralattjáró torpedót lőtt ki üldözőjére, amely a rombolót megsebesítette. A tengeralattjáró parancsnoka ekkor a hajóját teljes sebességgel a romboló felé vezette, amely oldalra fordult. A tengeralattjáró is megsebesült, de még az éjszaka folyamán sikerült egy 9.00 tonnás tartályhajót elsüllyesztenie.

Erőteljes támadásokat kezdtek a német repülők a keleti fronton

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A keleti arcvonal harcokéjét hétfőn kizárólag a német légierő alakította ki. A német repülők nagy kötelékei egész napon át támadták a kubáni hídfő délkeleti részén, valamint Novoroszijzsk területén az ellenséges állásokat. Ezenkívül még sok nagyszabású légitámadást intéztek csapat-szállítások és bolsevista támaszpontok ellen. A repülők bombái a bolsevista csapatok között véres veszteséget okoztak. A német bombázókat kísérő vadászok 11 bolsevista gépet lőttek le. A szovjet hátsó területeinket, a német repülők ellátási és kirakodási helyeket támadták. Krasznodar tábori repülőterét és vasutállomását egy órán keresztül támadták a német gépek. A támadás során legalább 21 gépet elpusztítottak a földön.

Két üzemanyagraktárt felgyújtottunk. A keleti arcvonalról egyébként nincs különösebb harcselekményről jelentés. A bolsevista és brit hirtelenségű támadásait ellentétben a bolsevista csapatok az összes arcvonal-szakaszon továbbra is passzívak. A Donec középső szakaszán is csak helyi jelentőségű harcselekmények-

re került sor. Leningrádnál a német gránátosok állásukat előbbre helyezték. A bolsevisták két ellentámadást intéztek az új német állások ellen.

Montgomery kötelékei veszteségeik következtében elszakadtak a német és olasz csapatoktól

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A tuniszi arcvonal déli szakaszán a tengely páncélos és gépesített kötelékei lendületes ellentámadást intéztek a 8. brit hadsereg több harciosportja ellen. A támadás teljesen váratlanul érte a nagy brit páncélos erőket. Elkeseredett harcokra került sor, végül a britek rendezetlenül visszavonultak. A sikeres hadművelet azon a helyen zajlott le, amelyet a britek egyáltalán nem tudtak felderíteni és így határozottan lehetett páncélosapdákat elhelyezni. A 8. brit hadsereg élei a tengely utóvédék ügyes harcmodora következtében súlyos veszteséget szenvedtek. A tegnapi harcok során 21 brit harciosít lőttek ki. Egy vegyes német-olasz kötelék hét nap alatt 63 brit páncél-

azonban a támadást visszaverték. Német repülők az egyik leningrádi erőd-művet legnagyobb részben rommá bombázták.

kocsit semmisített meg. Montgomery kötelékei súlyos veszteségeket szenvedtek, déli irányban elszakadtak és nyilvánvalóan átcsoportosítást hajtanak végre. Közép- és Észak-Tunisz délnyugati és nyugati szakaszain a brit, amerikai és francia csapatok hétfőn korlátozták tevékenységüket. A tengely légitámadásai több ízben beavatkoztak a földi harcokba. Az ellenségnek nagy veszteséget okoztak. Öt páncélkocsit megsemmisítettek. Repülőink támadták Bone kikötőt.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Tuniszbán a tengelyerők állják a harcot az angol-amerikai hadoszlopokkal szemben. Német vadászok két ellenséges gépet lelőttek. Olasz és német légitámadások megtámadták

Amíg 'On alszik!

A DARMOL dolgozik. Nyugodt alvását nem zavarja, mégis meghozza reggelre az enyhe és fájdalommentes kiürülést. Kellemes hashajtó: **DARMOL**

egy algiri repülőteret és eredményesen bombázták Bone kikötő berendezéseit. Olasz torpedóvetőgépek az algiri partok magasságában megtámadták egy ellenséges karavánt és eltaláltak egy 6.000 tonnás kereskedelmi hajót. Az ellenség hétfőn is megismételte bombatámadásait a délnyugati városok és községek ellen. Olasz tengeri egységek ez idő alatt két ellenséges tengeralattjárót süllyesztettek el.

Japán repülők önfeláldozó támadásai az orei öbölben

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: A japán főhadiszállás közli, hogy a haditengerészeti légierő az orei öbölben megtámadott egy erősen biztosított hajókaravánt, amelynek erősítéseket kellett volna szállítani Uj-Guineára. A japán repülők három szállítóhajót és egy rombolót elsüllyesztettek és több kisebb hadihajót megsebesítettek. Más japán repülőgépek megtámadták Port Moresby repülőterét és a kikötő előtt elsüllyesztettek egy hétezer tonnás lőszer szállító hajót. A két támadás során 49 ellenséges gépet lelőttek. Az Ore-öbölben 6, Port Moresbynél 5 japán repülőgép önként zuhant rá az ellenséges célokra.

Cadix, az ezüstös napfény városa, ahol most hajóca szálló katonák bucsuznak Spanyolországtól

Spanyolország résen áll és gondosan őrködik fontos szigetei fölött!

Cadix, április hó.

Cadix, „la Tacita de Plata”, a kis ezüst csésze, amint romantikára mindig hajlamos lakói kedveskedve nevezik — itt szállnak hajóra a Kanári szigetek védelmére küldött spanyol csapatok. A tengeri utak biztosításának problémája talán sehol sem vág a jelenlegi katonai helyzetben annyira elevenbe, mint éppen az Atlanti óceánban ezen a részen és a marokkói ezorsot oldáló szigetek könnyen megdöntött vagy nagyon is körültekintő gonddal előkészített vállalkozásra csábíthatná az állandó veszedelemről környezettett hajókaravánokat. Spanyolország mindenestre elég okot lát arra, hogy résen legyen és meglehetősen jelentékeny számú katonaságot tart fegyverben atlantióceáni gyarmatain.

Az azurkék hullámok hajóitól cirógatva ezüstös csillogással emelkedik ki Cadix a hosszú móló végén a tengerből. Az andaluz becéző jelző, a „Tacita de Plata” csodálatosan illik hozzá. Normális időkben Cadix rendkívül csendes városka, mintha a tiszta levegő és a tenger felől állandóan fújdogáló szelel szenderegébe ringatta volna. A vidáman tűző nap szelíd, barátságos hangulatot áraszt el a városban. bár a lázas ütemű munkának természetesen nem

kedvez. Az egymást majdnem szabályos derékszögben metsző utcák keskenyek, azonban mégsem sötétek. Minden ház homlokzata vakító fehérre van meszelve. Messze kiugró, gyakran üvegkalitkává kiépített merész erkélyek, minden ablakban muskátli, fukszia vagy jázmin, a síma tűzfalakon helyenkint palmadíszítések: mintha apró tornyocskákkal tarkított szürke gránátfalainak védelmében Cadix maga a béke idilli szigete lenne. Pedig az évszázadok folyamán éppen eléggé kivette részét a világtörténelem nagy viharáiból is.

Háromezer éves mult

A régi Cadex, a főútszéli háromezer évvel ezelőtti alapított gyarmatvárosos tömördek hódítóit élt túl: karthágóiak, rómaiak, normandok, portugálok, muzulmánok hagyták itt köből épített névjegyüket.

Cadix, kis északi kikötőjéből, Palos de Moquerből indult el 1492 augusztus harmadikán Kolumbus, hogy felfedezze azt az Újvilágot, amely most a békére áhítozó város nyugalmát annyira felzavarta. 1596-ban az angolok sarcolták meg, 1797-ben pedig Nelson hajóhadának kétnapos bombázását kellett elszenvednie. 1805-ben Villeneuve tengernagy parancsnoksága alatt álló francia hajó-

had és Fravino vezetésével a spanyol flotta elkövette azt a meggondolatlanúságot, hogy kifutott az oltalmazó kikötőből. Nelson azonban kicsé távolabb lebben állt és ebből a meggondolatlanúságból született meg a trafalgári csata.

De ezek a megpróbáltatások hagytak időt Cadixnak a műszaki művelésére is. A város csodálatos múzeuma egy egész természet tudott szentelni Zurbaran ezerszemes portréinak, melyeknek kifejező ereje eltörölhetetlen nyomokat hagy minden szemlélő lelkében. De itt van az azóta menekültothonná átalakított egykori kapucinus kolostor is, falain és a hozzá tartozó templom falain Murillo freskóival. Utolsó művét, Szent Katalin misztikus eljegyzését, sajnos, már nem tudta befejezni: munkaközben leesett az állványról és a lezuhanás okozta sérülésekbe belehalt.

A béke és művészetkedvelő Cadix utcáin ma mozgalmos élet pezseg. A kikötőben lázas munka folyik. A rakodópartok mellett Afrika felé fordult orral hajók sorakoznak, hogy lőszert, élelmiszereket és csapatokat vegyenek fel. Mert a Kanári-szigetek a Caudillo korában már nem a száműzetés helye, mint a „Frente popular” idejében, hanem a spanyol birodalom egyik legfőbb katonai központjává vált. (MN.)

Legujabb divatu tiszta gyapju szövet különlegességek megérkeztek

HOFFMANN

szövet és bélésszaru üzletébe
Rákóczi ut 2 szám Tele on: 13-19

Vérkonzervet használnak a vérátömlesztéshez

Száritott vérsavó, mint vérpótló

A súlyos háborús sebesüléseknél mindig fennáll az elvérzés veszélye. Ha a sebesült nagyobb véredények sérülése következtében a test vérmennyiségének egyharmadát vagy felét elveszti, a megmaradó vér már nem elég ahhoz, hogy a vérkeringést üzemban tartsa és a vérnyomás végzetes lecsökkenésével a szervek nem kapják meg az élet fenntartásához nélkülözhetetlen vérmennyiséget. Ennek a közvetlen életveszélynek leküzdésére az újabbkori tudomány kitűnő eszközt talált a vérátömlesztésben, a haretéren való alkalmazásának lehetőségét azonban erősen korlátozza, hogy különösen az első vonalakban rendszerint nem áll rendelkezésre kellő számú és megfelelő vércsoportot képviselő véradó egyén.

Ezen nehézségen bizonyos fokig segíteni tudott a vérkonzerválása a konzerváló folyadékban felfogott vért négy fokos hőmérséklet mellett mintegy három hétig vérátömlesztésre teljesen alkalmas állapotban lehet tartani.

De ez az eljárás még mindig nem tudott minden nehézséget megoldani. Aránylag csekély tarthatósága és a hűtőberendezésben való szállítás kényszere miatt a vérkonzerv is csak korlátozott mértékben állhat a haretéren rendelkezésre. A megoldást az elvérzésnél fellépő vérkeringési zavarok pontosabb megismerése hozta meg. Míg kezdetben az volt az uralkodó foltézés hogy a vérátömlesztésnél a vörös vérszettek, a minden

életfolyamathoz nélkülözhetetlenül szükséges oxigén közvetítői játsszák a főszerepet, behatóbb kutatás kiderítette, hogy elvérzéseknél nem a vörös vértestecskéikben beállott vesztesség, hanem a vérkeringés szerveiben fellépő folyadékhiány a halál közvetlen oka. Minthogy a megmaradó vörös vértestecskék még a legnagyobb vérvesztesség esetén is biztosítani tudják a szervek oxigénellátását, az élet megmentésére a véredényrendszernek vörös vértestecskéktől mentes folyadékkal való feltöltése is teljesen elegendő. Amint a berlini katonai-akadémia kísérletileg megállapította, erre a célra a vérsavó a legalkalmasabb melyet közönséges hőmérsékleten is éveken át fel lehet raktározni, anélkül, hogy gyógyhatásából valamit is veszítene. A német véderő a háború megindulásakor nyomban meg is kezdte vérsavóval töltött tubusok gyártását, melyek már ezer és ezer katona életét mentették meg.

A fejlődés azonban itt sem állott meg. Azóta sikerült eljárást találni a vércsoportoknak megfelelő tulajdonságok eltávolítására, úgyhogy már nem kell minden vércsoport számára külön vérsavkonzerveket előállítani,

végül pedig a vérsavót legújabbban a víz kivonásával szárított állapotban, por alakjában állítják elő, melyet csupán használat előtt kell közönséges desztillált vízben újra feloldani. Ezzel a konzervált vérsavó még tartósabb lett, súlyában csökkent és attól sem kell már tartani, hogy erős fagyban a folyadéktartalmu tubusok megrepednek.

A konzervált vérsavó alkalmazása egyébként nem szorítkozik csupán a vérvesztesség esetére. A vérsavó a baktériumok okozta fertőzések ellen különböző ellenmérgeket tartalmaz és így a szervezet ellenállóképeségének fokozásával kiütéses tifusz, has-tifusz és más súlyos fertőzések eredetű betegségek gyógyításában is nagyon jó zolgálatokat tesz.

A Szovjetunió két marsallja

Az egyik cári apród volt, a másik rablókapitány

A Szovjetunió két marsalljának csupán nevét ismeri a világ, életüket aligha. Pedig Tuchacevszki és Timosenko pályafutását érdemes megismerni, olyan érdekes mind a kettő.

Midőn Németország 1923-ban közel állt ahhoz, hogy végképen belesodródjon a bolsevista zűrzavarba, Tuchacevszki Mihálynak kellett volna átvenni a katonai hatalmat „Szovjetnémetországban”. Bármilyen hihetetlenül is hangzik: a világháború katonai szervezője és a szov-

jethadsereg első marsallja, akit később tarkólovással küldött Sztalin a tulvilágra, a cári birodalom egyik legidősebb nemesi családjának volt utolsó sarja. Az élete nemcsak kalandokban bővelkedik, de hű képe a legvéresebb forradalom történetének is. Tuchacevszki 1893-ban született a családi birtokon és francia nevelőnő foglalkozott vele. Egész fiatalon a cári apródjai közé került, majd a császári gárda hadnagya lett. A világháborúban német fogságba került, de becsületszavát nem tartva, megszökött az ingolstadti fogolytáborból. Oroszországban eközben kitört a forradalom. Tuchacevszki e szavakkal jelentkezett a Szovjetunió legfőbb hadurává kinevezett zsidó Troczkijnél: „Alázatosan jelentem, Tuchacevszki hadnagy megszökött a német fogságból, hogy az orosz forradalomnak szolgáljon”. Az alig huszonöt éves katonára bízzák a szovjet volgai hadsereg főparancsnokságát. A cári apródja vérfürdővel nyomja el egykori bajtársainak elnyomulását, de a szalonkocsijában lakk és spirítusz szagot érezni. A parancsnok szabad óráiban hegedűket készít, amiket a szegény zenészeknek ajándékoz. Egy napon közlik vele, hogy felesége titokban rengeteg lisztet halmozott fel lakásán. Felháborodva taszítja el magától fiatal nejét és saját szemével végignézi annak agyonlövését.

A lengyelek ellen indított háborúban Tuchacevszki így lelkesíti vörös katonáit: „Lovainkat hamarosan a Rajnában fogjuk itatni!” A csapatok jelszava Varsó alatt: „Vesszen Európa!” A csufos vereség során megtalálják náluk Tuchacevszki titkos parancsát: „Miatán a szovjet-csapatok átlépték a határt, azonnal kikiáltandó a szovjet köztársaság és pedig először Königsbergben, majd Tilsit, Danzig, Stettin és Straulsund városokban. Ez a vidék lesz az orosz bolsevista parancsnokság vezetése alatt működő német vörös hadsereg hadművelési és felvonulási területe”. Ilyen terveket forgatott fejében a cári apród. Moszkva nagyon megbecsülte és tábornagyi méltósággal tüntette ki.

Ezután nem sokat hállani Tuchacevszki. 1939-ben perbe fogják. A kívülállóknak még ma is rejtélyes vádpontok elhangzása után, halálra ítélik és agyonlövik. Ki tudja, mi

fog még életéről kiderülni?

Timosenko, a Szovjetunió másik tábornagya paraszt családból származik. Beszarábia Furmanka nevű falucskájában született 1895-ben. A világháborúban egyszerű katona volt az orosz nyugati arcvonalon harcoló negyedik tüzerhadosztályban.

Rablóbanda Bukovinában

Amikor a bolsevista forradalom a cári trónját feldöntötte, a keletkező zűrzavarban Timosenko néhány bolsevista barátjával rablóbandát szervezett Bukovinában. Működésük híre az új hatalmasságok fülébe is eljutott, akik éppen ügyes embereket kerestek hadseregük vezetésére. Timosenko rablókapitányi tapasztalata megnyerte Troczkij tetszését és kinevezte egy lovasszereparancsnokává. Később Sztalin magával vitte a volgai polgárháborúba, ahol nagyon összebarátkoztak. Ennek a barátságának köszönheti Timosenko gyors emelkedését. Előbb dandárparancsnok, majd egy lovasszereparancsnok lett. Az 1920. évi lengyel háborúban már az egyik hadsereget vezeti. Utána a szovjet katonai akadémia került. 1938 óta a kievi katonai körzet főparancsnoka. Sok irigye támad az évek folyamán Timosenkonak, de Sztalin mindig védelmébe vette. Nem feledkezett meg barátjáról a marsallbot osztogatásánál sem. Sztalin ismeri Timosenkot. Mert Timosenko a tipikus bolsevista, a véres ösztönök embere, aki semmiféle áldozattól nem riad vissza, ha valamit keresztül kell vinni. (TEK.)

Lantos vezeti a vasárnap sorraikerülő NAG—Csepel rangadót

A vasárnap szembekerülő NB I. forduló mérkőzései és játékevetői a következők:

Csepel—Nagyvárad: Lantos.
Haladás—DiMÁVAG: Kékesi.
Ferencváros—Vasutas: Nagy Lajos.
Elektromos—Gamma: Harangozó.
Törekvés—Kispest: Székely A.
Kolozsvár—SalBTC: Kóhalmi
Szeged—Szolnok: Palásti.
Ujvidék—Ujpest: Vaes A.

SPORT

Csütörtökön pihenésre vonul a NAC

Hogyan nyilatkoznak a vezetők az esélyekről

Az elsőszámú rangadó elégtelen osztályzatát úgy látszik, a második számú rangadóú akarja kijavítani a NAC. Ugy a vezetők, mint a játékosok teljes odaadással készülnek a csepeli csatára mert mindenki előtt világosan áll, hogy ezen a mérkőzésen végleg eldőlt a bajnokság sorsa. Ha a Csepel győz, akkor már szinte behozhatatlan 6 pont előnyvel áll az élen, döntetlen esetén marad a jelenlegi 4 pont különbség, de ha a NAC győz, úgy már csak két pont a választék, amely tudjuk, nem nagy távolság a mai meglepetések világában.

Azt is tudja mindenki nagyon jól, hogy csak egy döntetlen kicsikarásáért is milyen felkészültséggel kell odaállni a szerencsésjéről híres Csepellel szembe. A szerencsésje mellett azonban tud is ez a csapat, így csak minden erő és tudás latbavetésével lehet megtörni a bajnokcsapat sorozatos győzelmét.

Beszélggettünk Krüger Károly sportigazgatóval az előkészületekről és a lehetőségekről.

A vezetőség mindent elkövet, hogy a csapat teljes tudásával állhasson ki erre a nagyjelentőségű rangadóra. A heti edzések befejeztével, csütörtökön rejtékhelyre viszzük a fiukat, ott pihennek szombatig s onnan indulnak egyenesen az állomásra a délután gyorshoz, hogy

teljesen pihenten még este Pestre érkezhesen a csapat.

— Remélem, ennek a gondos előkészítésnek meglesz az eredménye is, hiszen a fiúk tudják legjobban, hogyha ezt a mérkőzést elvesztik, már nem sok keresnivalójuk lesz a bajnokságban.

Rónay Ferenc edző ezeket mondja: — A vasárnapi Haladás mérkőzésen már sokat javult a csapat a multhoz képest. Különösen a csatársor gólképessége volt öröndetes. Igaz, hogy viszont a védelemben és a fedezetsorban nagy hibák voltak. Ezeket kell a héten kijavítani. Sajnos, a körülmények ellenünk játszanak mert Juhász sérülésével úgy-nak dőlt. Deményi zuzódása rossz-szabodott. Sárvárit pedig behívták. Így az összeállításnál nagy nehézségeink lesznek.

— Kettőzött erővel kell tehát készülnöünk, hogy ezeket a hátrányokat valamiképpen is kiegyenlitsük. Úgy érzem, hogy ha valamikor szükség volt a NAC-szivre, úgy ezen a mérkőzésen lesz igazán szükség rá, hogy a nehézségek ellenére is megtörjék a fiúk a Csepel győzelmi sorozatát

— Tegnap erőnléti edzés volt Bodola, Tóth III. és Perényi válogatottak, továbbá Juhász hiányoztak, ma kétkapus edzést tartunk.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉLVÉNYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12—27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40, félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlán száma: 72.301.
 Készletet nem adunk vissza.

DR. SCHEFFLER JÁNOS PÜSPÖK ELŐADÁSA A RÁDIÓBAN. Nagyvárad, április 14. A magyar rádió ma egész napra kiterjedő műsorral szatmári napot rendezett. A műsor keretében dr. Scheffler János püspök 12 óra 25 perckor előadást tartott a szatmári püspökség nagyfentasságu szerepéről.

MINISZTERTANÁCSOT TARTOTT A KORMÁNY. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány tagjai Kállay Miklós miniszterelnök elnöklésével kedden délután 5 órakor minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács, melynek során folyó kormányzati ügyeket tárgyaltak, a késő esti órákban ért véget.

Szily Kálmán a felsőoktatási tanács elnöke lett. (MTI) A Kormányzó Szily Kálmán nyug. államtitkárt, az országos felsőoktatási tanács elnökévé, Bartucz Lajos egyetemi tanárt pedig az alföldi tudományi intézet igazgatójává kinevezte.

ÁTNYUJTOTTÁK A MAGAS MAGYAR KITÜNTETÉSEKET A HORVÁT ÁLLAM VEZETŐINEK. Zágráb. (MTI.) Magyarország kormányzója a független horvát állam megalakulásának második évfordulója alkalmából a Magyar Érdemrend nagykeresztjét adományozta Lorkovics külügyminiszternek, Artukovics igazságügyminiszternek, Skander tábornok gyalogsági felügyelőnek és Laxa gyalogsági tábornoknak, a vezérkar volt főnökének. A Magyar Érdemrend közepkeresztjét adományozta több horvát vezető személyiségnek. A kitüntetéseket ünnepélyes fogadás keretében április 14-én nyújtotta át Marossy Menzle Ferenc zágrábi magyar követ. Üdvözlőbeszédében rámutatott arra, hogy Magyarország volt az első, amely két évvel ezelőtt örömmel ismerte el a független Horvátországot. Beszédében hangsúlyozta Magyarország és Horvátország egymásrataltságot. Az üdvözlőbeszédre Lorkovics külügyminiszter választ megleghangu beszédben.

Gyűlést tartott a külügyi bizottság. A MTI jelenti: A képviselőház külügyi bizottsága csütörtökön a feledező külügyi bizottsága pénteken ülést tart. — Mindkét ülés tárgya tájékoztatás a külpolitikai helyzetről.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

Mardaco francia tábornok a Szajnába ugrott. Párizsból jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Mardaco francia tábornok, hétfőn este a Szajnába ugrott. Már csak holtan tudták kihuzni a vízből. Az életunt francia tábornok 1868-ban született. Mint a 38. hadtest parancsnoka, résztvett a Ruhr-vidék megszállásában. Öngyilkosságának okáról eddig semmit sem tudnak.

A VÖRÖS KERESZT KÖSZÖNETE. A Vörös Kereszt nagyváradi irodája lapunk útján mond köszönetet Siter község lakosságának a beküldött 72 pengő adományért. Ugyancsak köszönetet mond Siterölgy községnek a beküldött 11.80 pengő adományért.

KÖZMŰVELŐDÉSI ELŐADÁS A TÜZ-HARCOSOK ÉS A VITÉZI SZÉK OTTHONÁBAN. F. hó 15-én, csütörtökön este 6 órai kezdettel közművelődési előadás lesz a Tűzharcos Otthonban. Engi Sándor áll. tanító vetítettképes előadással nyújt oktatást. A Népművelési Bizottság által a Tűzharcosok és a Vitézi Szék Otthonában újabb szervezett közművelődési előadásokon minden alkalommal zeüfolásig tölti meg az előadótérmet a hallgatóság.

Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács gyűlése. Kolozsvárról jelentik: (MTI) Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács legutóbbi ülését Budapesten tartotta gróf Beldy Kálmán elnöklésével. A tanács több időszertü kérdéssel foglalkozott, — többi között egy erdélyi üveggyár és kályhaeserépgyár felállításának tervével, az iparrevizióval és három erdélyi vállalat helyzetével.

Hogy lakása han utatos bútort MEZEI-nél vegyen legyen, szines, modern Háló, kombinált és előszobák díótanzattal is. Előnyös vétel. Konvha újdonaságok.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

Megnyitották a svéd építőművészeti kiállítását. A MOT jelenti: A budapesti svéd napok keretében Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délelőtt megnyitotta a svéd építőművészeti kiállítását.

SZABADSÁGRA HAZAUTAZIK A NEGYEDMILLIO SZABADNBOCSÁTOTT FRANCIA HADIFOGOLY. Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Sauckel körzetvezető és Laval miniszterelnök megegyezése alapján szabadon bocsátott 250.000 németországi francia hadifogoly egyrésze szabadságot kapott rövid franciaországi tartózkodásra. A szabadságról való visszatérésük után Németországba visszatérve a szabad munkavállalási egyezmény alapján polgári munkát vállalnak.

BELVAROSI

Csütörtöktől

Bob herceg

Huszka Jenő világhírű vígoperettje
 Szereplők: Simor Erzsé, Kovács Kató, Vizváry Mariska, Szilassy László, Greguss Zoltán, Rajnay Gábor, Maklár Zoltán

Régi nyár

Szerdán utoljára:

KORONA Filmszínház

Már csak két napig!

MUZZIKUS LELKEK

Ötletes, zenes francia vigjáték

Nagy nevető műsor

Stan-Pan és társai

Csütörtöktől a CASINOBAN

Szerdán utoljára: Dankó P. s. a

Csilléry Andrást Berlinben és Breszlauban előadások tartására hívták meg A Magyar Tudósító jelenti: Dr Csilléry Andrást, a debreceni Tiszta István Tudományegyetem tanárát a német orvosi továbbképzés akadémiaja meghívta, hogy a berlini és a breszlai egyetemen tartson előadást. Csilléry András eznkívü Berlinben a Magyar-Német Társaság rendezésében is előadást tart.

Az Erdélyi Párt irodájának hírei

Az Erdélyi Párt folyó hó 14-én, szerdán délután 5—6 óra között ingyen jogsegélyt nyújt a hadbavonultak hozzátartozóinak és az arra rászorulóknak.

Ugyancsak a Magyar Házban 6-tól dr Varga László városi tanácsnok ad felvilágosítást ipari és kereskedelmi ügyekben.

Kirabolták Bartos József színházi titkárt

Nagyvárad, április 14. Bartos József színházi titkár a napokban megismerkedett a színházban egy sebesült emberrel, aki katonának adta ki magát e állandóan felkötött karra egyenruhában járt, szakaszvezetői rendfokozattal. A titkár megszánta és magához vette a sebesültet, s annyira megbizott benne, hogy tegnap délelőtt rábízta lakását. — Délben hazatérve a színházról Bartos József, megdöbbenéssel látta, hogy három öltönye, egy felöltője, egy pár csizmája, sok fehérneműje és más ruhadarabja, körülbelül 5000 pengő értékben hiányzik. A „szakaszvezető” se találta sehol, de ott volt a lakásban a titkáratos vendég katonaruhája, amelyet nem látott tanácsosnak magával vinni. A színházi titkár azonnal jelentést tett a rendőrségnek. Semmi kétség sem lehetett aziránt, hogy a lopást az alkaton követte el, akiről egyébként máris megállapították, hogy még sebesült sem volt. A rendőrségnek azt is sikerült megállapítania, hogy a rejtélyes ember a ruhaneműeket a budapesti 60-as postafiók címére küldötte el s most ezen a vonalon folytatják a nyomozást.

Szolgáltatós gyógyszerterárok:

III. CSOPORT:

MADONNA gyógyszerterár, Szarove-szky-u. 20. (Dr Medvigy F. bérlő Feder Vilmos) 33-67.

KIGYÓ gyógyszerterár, Bémer-tér 1 (Reisz L.) 15-68.

II. RAKÓCZI F., Szacsyay-u. 28. (Csanda E.) 17-47.

GROSZLAN gyógyszerterár, Mussolini-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.

A gyógyszerterárok éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombhat reggelig tart.

Kerékpár rádiók részletre is kaphatók **PÁLFFY J.** Kúhne-lerakat Mussolini-tér 16 sz. Telefon: 15—24

MEGINDULT A KULTURÉLET A HEGYI KULTURHÁZBAN. Négy hete, hogy a hegyi Kulturházban megindult a Népművelési Bizottság által szervezett közművelődés ismeretterjesztő és szórakoztató előadásokkal. F. hó 11-én vendégszerepeltek a Nemzeti Munkaközpont műkedvelői Hemly József szakavatott rendezése alatt és Boda Boriska zenetanárnő növendékei precizen előadott zenekari- és énekszámokkal. Venczel Pál, a hegyi Kulturház rendezője meleg szavakkal köszönte meg a vendégszereplők lelkes és önzetlen közreműködését. Április 18-án, vasárnap délután 6 órai kezdettel Kiss János tanítónőképző intézeti igazgató tart ismeretterjesztő előadást, melyhez a hegyi Kulturház műkedvelői adnak kísérő műsort Venczel Pál rendezése alatt.

Hankiss János államtitkári címet kapott. (MTI) A Kormányzó Ur a vallás és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Hankiss János dr debreceni egyetemi nyilvános rendes tanárnak államtitkári címet adományozott.

MOST KÉSZÜLT EL MEXIKÓ CITY-BEN KÁROLY ROMÁN EXKIRÁLY FÉNYÜZŐ PALOTÁJA. Madrid. (MTI) A NTL jelenti: Mexikó Cityből érkező jelentés szerint egy évi munka után most készült el az a palota, amelyet Károly volt román király és Lupescu asszony közösen építtettek. A palota nagy fényűzéssel épült, a burkolásra és a belső kiképzésre értékes márványokat használtak fel. A berendezés igen költséges és a terméket nagyrétkü dísz tárgyakal rakták tele.

SZÍNHÁZ

FARKASOK

— Csurka Péter darabjának bemutatója —

A drámaírás szigorú törvényszerűségei között gyakran utvesztőbe kerülnek írók, akik az elbeszélés rövidebb és hosszabb lélekzetű műfajaiban kiválóan is termeltek már. A színpad, a jelenet, a beosztás megkövetelése nem minden író alkotó ereje viseli el s néha megtorpan a feladatok előtt, amelyek regényben, novellában fel se merültek előtte, vagy amelyeken az elbeszélés szabadabb mozgást engedő területein könnyűszerrel túltette magát.

Csurka Péter országosan ismert nevű és méltán elismert elbeszélő Novelláiban annyi a feszültség, a jellemző készség, annyi színt mutat helyzetrajzában, mélységet a lélek ábrázolásában s találékonyt a konfliktusok kiélezésében és megoldásában, hogy ezek a tulajdonságok komoly drámai erőre engedtek következtetés. Csurka Péter korábbi darabjaiban több-kevesebb mértékben jelentkeznek is ez a drámai erő, de a „Farkasok” című művében, amelynek kedden este volt az ősbemutatója a Szigligeti Színházban, a kitűnő író drámaírói tehetsége nem birkózott meg elég szerencsésen a tárgy szembeötölő nehézségeivel.

Főbb vonásokban már ismertették a „Farkasok” cselekményét. János, a farkas és gonosz milliomas megsokajja dologtalan, haszonleső rokonainak örökös támogatást-kérő zaklatásait s nem bírván elviselni a gondolatot, hogy legközelebbi vérrokonai türelmetlenül várják halálát, ördögi bosszura határozza el magát. Régi, hűséges ezolgájával táviratot küldet nekik, amelyben haláláról értesíti őket, s hogy tökéletes legyen a beugratás, fel is ravalatoztatja magát. Meg is érkeznek a rokonok a temetésre, nem kevesebb, mint nyolc jellegzetes figura vonul fel, nagyobb részben pénzéhes, urhatnam alakok, de akad köztük két becsületes szegény ember is s egy bizonytalan foglalkozású leányasszony, aki hamar átlát a játékon, de a megvetettek szolidaritását vállalva a halottal, feszülten lesi ő is a fejleményeket. János előtt aztán lejátszódik a várt színjáték:

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, ÁPRILIS 15.
Budapest I.

5.00 Uzen az otthon. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek, Közlemények. Reggeli zene
10.15 Szekesfővárosi Tűzoltózenekar.
11.15 Szórakoztató zene.
11.40 Külföldi híradó.
12.10 Hangmezek.
13.30 Honvédeink üzennek — A Vörös kereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Weidinger Ede szalonzenekara
15.00 Melles Béla zenekar.
16.00 Orel Géza előadása.
17.00 „Április, te évek éke...”
17.40 A Földművelésügyi Miniszter úrnő rádióelőadássorozata.
18.05 Karády Katalin énekel.
18.30 Rádió a rádióról.
19.00 Wagner est.
21.00 A világirodalom gyöngye
22.10 Táncczene.
23.00 Szórakoztató zene.

Budapest II.

19.05 Francia nyelvoktatás.
19.30 Közvetítés Pótról.
19.45 Harmonikaszzámok.
20.10 Sárvári Dezső vidám csevegése.
20.30 Szerenádok.

az „örökösök” végrendelet hiányában őseknek a hagyatékon és csúf kapzsisággal igyekeznek ellopkodni és széthurcolni a kezük ügyébe eső ingóságokat is. A „halott”, aki koporsójából kilépve a színpad mögül lesi a kegyetlen farkas-falkát, dühödten közbük ront, korbáccsal ver szét közöttük s a nagy riadalomból alig felcsúszottak kártilítési igényét is hamis csekekkel elégti ki. Egyedül Mária, a fiatal leányasszony mutat megértést a felbőszült rokon iránt, igyekszik jó embert faragni belőle, amj annyira meghatja őt, hogy feleségül kéri és új életet szándékszik kezdeni vele. De váratlan fordulat következik be: a bank a milliomas kimerített folyószámlája dacára is honorálja a csekket s a dúsgazdag rokon akarata ellenére is boldoggá teszi a „farkasokat”. Ez annyira megrendíti őt, hogy halála valóban bekövetkezik.

Nagyigényű társadalmi szatírárt tervezett az író s talán épp ez a nagyigényesség okozta, hogy a jó és a gonosz örök harcának megjelenítésében nem tudott kellő magaslatozig felemelkedni. Legsikerültebb az örökösök farkas-hadának ábrázolása, de már a főhős jellemzésében annyi a zsugorik ismert világirodalmi figuráira, sőt operettalakokra emlékeztető konvencionális mozzanat, hogy nem hat elég meggyő-

zően. A darab társadalompolitikai kiszólásai rokonszenvesek, helytállóak, de nem fűti őket az író szemlélet különös melege, hiányzik a dialógusokból a mély invencióból táplálkozó fordulatosság, a jelentkezésekből pedig a színpad tökéletes ismerete. Lélektani indoklatlanságokkal is lépten-nyomon találkozik az ember s ez csökkenti a hatást ott is, ahol a meseszöveg erős belső izások hevét, s a fejlemények várásának izgalmát sugározza ki.

Mindenesetre a meseszöveg s a darab leginkább méltányolást érdemlő kiválósága, amiben az elbeszélő Csurka Péter több magával ragadó jeleneten át is elvitathatatlanul megmutatja írói erejét. Az érdeklődést különösen a második felvonásban sikerül fokoznia.

Az előadás iparkodott érvényre jutni az országos nevű helyi szerző munkájának komoly értékeit. Daniss Győző nem rajzolta meg ugyan elég elhíhetően a főhős alakját, de Hotty Éva, Fajk Rózi, Halaassy Gyula, Bakay Lajos, Tanay Emil, Borsos Mária és Majthényi Gabi s Margittai Alajos alakításaiban volt életszerűség. A milliomas személyzetéhez tartozó szolgál, házvezetőnő és igazgató szerepében Szabó Ernő, Szögi Arany és Mikos Béla jól érzékeltette azt a légkört, amelyet a dúsgazdag, különc és gonosz ember megteremtett maga körül.

Néhány rendezési hiba eltüntetésével kifejezettebbé lehetne tenni a sikert, amelyet a szerző a darab sajnálatos fogyatékoságai ellenére is elért. A közönség szívesen fogadta a Farkasok-at s meleg tapsokkal jutalmazta Csurka Pétert, aki az első és második felvonás után megjelent a függöny előtt. (I. b.)

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használatra üzletben legjobban árón vehet, eladhat Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

A színházi iroda közleményei:

„Déryné” nagy operettbemutató pénteken

Csurka Péter, országosan ismert kitűnő író „Farkasok” című szenzációs újdonsága, a „Farkasok” ma szerdán este A-bérletben kerül színpadra, mely a tegnapi bemutató előadásán oly hatalmas és osztatlan sikert aratott.

Vén diófa esütörtökön este munkaelőadás keretében van műsor.

Déryné című nagy operett bemutató előadása pénteken este premier bérletben lesz. A szenzációsnak ígérkező pompás újdonságot Daniss Győző rendezti Gyönyörű kiállítás! Főszereplők: Márfi Vera, Göndör Klári, Fajk Rózi, Kemény Gizi, Benkő Béla, Szabó Ernő, Bakay Lajos, Pákozdy Ferenc és Tanay K. Emil. A-bérleti előadása szombaton este, vasárnap este bérletszünet.

„Francia szobalány” c. nagysikerű vígjáték szombaton este *filléres helyárrakkal* van műsor. Jegyek már válthatók.

Vasárnap délután „Polosó helyárrakal” az idény legnagyobb sikere. a *Mária főhadnagy* kerül színpadra.

Népművelési előadás keretében hétfőn este „Leányvásár” c. operett van műsor.

HETI MŰSOR:

Szerdán este: Farkasok A-bérlet. Csütörtökön este: „Vén diófa”.

Pénteken este: „Déryné” — premier bérlet.

Szombaton délután: „Francia szobalány”.

Szombaton este: „Déryné — A-bérlet.

Vasárnap délután: „Mária főhadnagy”.

Vasárnap este: Déryné.
Hétfőn este: „Leányvásár”.

Új Tagok a Színművészeti Kamarában.

A Színművészeti Kamara a következő új tagokat vette fel: előadó művészi csoportba: Miklósi Dezső Géza, Babos Margit, Baksa Kató, Bartos Csilla, Benkői Teri, Deák Róza, Dóri József, Csiki Nagy Il, Hidvégi Lajos, Lallai Éva, Kunsági Erzsébet, Körmendi Valéria Major Ida, Mezei Miklós, Orlai Ilona, Pámer Eleonora, Sárosi Etelka. Segéd-színészi csoportba: Baila Katalin, Booskai Imre, Borbíró Andrea Edelényi Károly, Fáy-Máthé László, Havasi Zita, Hedri Éva, Juhász Etelka, Kis József, Kertész János Rajki Krisztina, ifj. Rácz Miklós, Regényi Péter, Szőlősi György, Török Imre, Varga Erzsébet. (Magy. Táv.)

Nem marad el a kolozsvári színház marosvásárhelyi vendégjátéka.

A Magyar Tudósító jelenti: Ismeretes, hogy Földessy Géza, a miskolci színház igazgatója, akinek kerületéhez Marosvásárhely is tartozik, tiltakozott az ellen a terv ellen, hogy a kolozsvári Nemzeti Színház Marosvásárhelyen szerepeljen, amikor az ő társulata színházterem hiányában

nem kezdheti meg működését Marosvásárhelyen. Most az ügyben báró Kemény János, a kolozsvári színház főigazgatója nyilatkozatait tett, amelyben rámutat arra, hogy ő egyáltalán nem rámutat arra, hogy ő egyáltalán nem is nyilatkozhatott előtte a vendégjáték terve ellen. A kolozsvári színház egyébként ettől teljesen függetlenül a közeljövőben megérkezik Marosvásárhelyre és a Kulturpalotában több előadást tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Jókarban levő sportkocsi eladó. Háromrözsza-u. 2. 608

Nagyforgalmu fűszerüzlet befendezésével áruval. Kedvező felételekkel áradó. Cimeket: „Egyszintencia” jellegre a kadóba. 606

Hálószoza butor, használt, jó karban, eladó. Cim: Berkovics-utca 37. 605

Nagy Central Bobin karikahajós varrógép eladó. Cim a kiadóban. 603

Kodak hatkilencses fényképezőgép eladó, Damjanich-u. 4. ajtó 5. 602

Értesítjük az ösezes érdekelteket, hogy közegészségügyi ellenőrzőkönnyek elkészültek és kaphatják a Baross Szóvetségnél. Elnökség.

Jókarban levő gyermek-sportkocsi eladó. Cim: Luther Márton-utca 17. sz. ajtó 1.

KMB motorkerékpár, 350 cc. eladó. — Váradszöllős, Rákóczi-ut. 12. 5—7-ig. 593

Allást nyec

KIPUTÓ-PIUT felvesz a Szent László nyomda R. T. Szilágyi Dezső-u. 5.

Magános irodistánó szerény igényekkel felvétetik. Ajánlatokat Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazár-épület. 607

Napszámosnőket, 17—18 éves ifjakat, kocsisokat és béreseket felvételre keres a Dreher-Haggenmacher Nagyváradai Sörgyár. Jelentkezés a váradszöllősi telepen 10—12 óra között. 594

Fiatall munkást azonnali belépésre keresünk. Jelentkezés a Magyar Lapok hírlapterjesztő osztályán. 591

Mentőgépkocsivezetőt és megtóapolót keres mentőállomás. 598

16 éves leány étkezdébe vagy cukrászdába kiszolgálónak ajánlkozik. — Szokolay Erzsike, gróf Teleki Pál-utca 60. ajtó 12. 597

Mindenszobalány május 1-re állást keres. Cim: Berkovics-utca 37. 604

Vendéglői gyakorlatlaltal 35 éves aszszony vendéglőbe vagy étkezdébe kiszolgálónak ajánlkozik gróf Teleki Pál-utca 60. ajtó 12. 596

Különléle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű férgek irtását 38 evi gyakorlattal írta Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 513

Új cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrákasát, szabadalmazott fűtőszerekkel, készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 34-08. 599

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

KIADÓTULAJDONOS.

SEBENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

16- és felelősszerkesztő Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda R. T.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körirógépepen. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.